

[...]

Brussel, 8 mei 2025

Geachte [...],

Betreft: uw verzoek om individueel advies van 28 maart 2025

De Federale Deontologische Commissie heeft uw vraag om individueel advies van 28 maart over een mogelijk belangenconflict met [uw functie bij een vzw] goed ontvangen en onderzocht.

Meer bepaald vraagt u zich in uw hoedanigheid van voorzitter van de raad van bestuur van [een instelling van openbaar nut] af hoe u een mogelijk belangenconflict kan neutraliseren en of U bijkomende maatregelen kan of moet nemen naast degene die U reeds nam.

Ter inleiding zij erop gewezen dat een individueel advies vanwege de Federale Deontologische Commissie louter betrekking heeft op het verzoek zoals dat werd verwoord en uitgaat van de informatie-elementen in het verzoek zelf. De Commissie is niet bevoegd om de feiten die haar ter beoordeling worden voorgelegd uit eigen beweging te verifiëren.

Met name gaat de Commissie uit van de volgende elementen:

- U bent lid (en meer bepaald voorzitter) van de raad van bestuur van [een instelling van openbaar nut] ;
- U bent [werkzaam bij een vzw];
- De raad van bestuur van [de instelling van openbaar nut] beraadt zich over een pilootproject met [de vzw waarbij u werkzaam bent en die na een oproep door de instelling van openbaar nut een dossier tot het bekomen van financiële steun indient];
- U hebt uw belangenconflict verklaard bij aanvang van de eerste raad van bestuur die hierover zou beraadslagen en U uit de vergadering teruggetrokken voorafgaand aan de beraadslaging.

De artikelen 4.4 en 4.5 van Deontologische code voor de federale openbare mandatarissen bepalen:

“4.4. Een belangenconflict doet zich voor als een openbaar mandataris een privaat of persoonlijk belang heeft dat van die aard is dat het de onpartijdige en objectieve uitvoering van zijn officiële functies kan beïnvloeden. De openbare mandataris dient bij zijn tussenkomsten waarbij hij een belangenconflict heeft, dit steeds vooraf mee te delen en zich nadien eventueel van verder handelen te onthouden.

4.5. Private of persoonlijke belangen hebben onder meer betrekking op elk reëel of potentieel voordeel voor de openbare mandatarissen zelf, hun gezinsleden, familieleden of huisgenoten. Er moet bijzondere aandacht worden geschonken aan de voordelen die de echtgenoot of de partner alsook hun kinderen zouden kunnen genieten.”

Artikel 4.12 van dezelfde code luidt als volgt:

“4.12. De openbare mandatarissen moeten tijdens de hele duur van hun mandaat vooraf bekendmaken dat zij lid zijn van, betrokken zijn bij, een band hebben met of behoren tot vennootschappen, Staten of instanties ten aanzien waarvan zij een loyaliteitsplicht verschuldigd zijn, hetgeen de uitoefening van hun mandaat zou kunnen belemmeren.”

De Commissie herinnert eraan dat U als voorzitter van de raad van bestuur van [een instelling van openbaar nut] de plicht heeft de belangen van [die publiekrechtelijke instelling] te verdedigen en in uw functie [bij de voormelde vzw] de plicht de belangen van die [vzw] (een private rechtspersoon) te verdedigen.

In advies nr. 2022/1 aangaande de belangenconflicten die voortvloeien uit het cumuleren van openbare mandaten en ambten onderscheidt de Commissie structurele en occasionele belangenconflicten : *"Belangenconflicten kunnen structureel zijn, wanneer zij vrijwel automatisch voortvloeien uit de gelijktijdige uitoefening van de betrokken openbare ambten en/of mandaten, ongeacht het gedrag van de overheidsmandataris en de betrokken vergoeding. Zij kunnen ook door een combinatie van omstandigheden ontstaan [occasionele belangenconflicten], wanneer zij verband houden met actuele gebeurtenissen, met uitzonderlijke of bijzondere omstandigheden, met de persoonlijke situatie of met het gedrag van de houder van de openbare ambten of mandaten".*

Voor structurele belangenconflicten heeft de Commissie in voornoemd advies preventieve maatregelen (onafhankelijke commissie) aanbevolen. Wat de occasionele belangenconflicten betreft, heeft de Commissie aanbevolen dat openbare mandatarissen er melding van zouden maken.

Genoemd advies 2022/1 handelde al dusdanig enkel over de cumulatie van openbare ambten en niet over de cumulatie van een openbaar ambt en een mandaat in de private sector. De Commissie is wel van mening dat het advies mutatis mutandis kan worden toegepast bij belangenconflicten die voortvloeien uit de cumulatie van een openbaar ambt en een mandaat in de private sector. De Commissie erkent daarbij zeker de meerwaarde van de aanwezigheid in publieke instellingen van personen die vanuit hun interesse en expertise een gedegen kennis in bepaalde beleidsdomeinen hebben opgebouwd en deze dus ook ten nutte kunnen maken van die publieke instelling. Een louter occasioneel belangenconflict hoeft dan ook niet in de weg te staan aan de gelijktijdige uitoefening van dergelijke ambten of mandaten, maar noopt er wel toe zorgvuldig met dergelijke belangenconflicten om te gaan.

Uit de ontvangen informatie leidt de Commissie af dat er *in casu* geen sprake is van een structureel belangenconflict, maar van een occasioneel belangenconflict. Er lijkt oog geen wettelijke of reglementaire bepaling te zijn die een onverenigbaarheid instelt tussen beide functies (alvast artikel [...] van het statuut van [de instelling van openbaar nut] houdt dat niet in).

Uit eerdere adviezen van de Commissie volgt dat het belangrijk is om maatregelen te nemen zodat het potentieel belangenconflict niet leidt tot een actueel belangenconflict.

Artikel [...] van het Huishoudelijk reglement van [de instelling van openbaar nut], goedgekeurd bij koninklijk besluit van [...], houdt een dergelijke preventieve maatregel in: [...]. Het komt de Commissie voor dat het nuttig zou zijn mocht het Huishoudelijk reglement verduidelijken dat de bestuurders niet enkel aan de stemming, maar ook aan de beraadslaging niet deelnemen.

U hebt dan ook correct gehandeld door het belangenconflict te verklaren bij aanvang van de eerste raad van bestuur die hierover zou beraadslagen en U uit de vergadering terug te trekken voorafgaand aan de beraadslaging. U verklaarde ook hetzelfde te zullen doen bij toekomstig vergaderingen van de raad van bestuur waar hierover opnieuw of verder zou worden beraadslaagd.

Zolang het belangenconflict occasioneel is, zijn deze maatregelen volgens de Commissie dan ook de gepaste maatregelen. Mocht het conflict structureel worden dringen bijkomende maatregelen zich wel op.

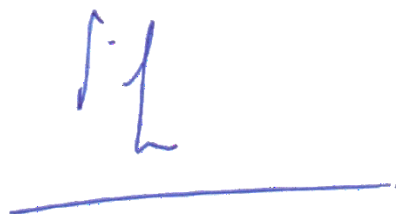
Tot slot kan de Commissie uit uw verzoek en uit de beschikbare documentatie niet afleiden of er bij [uw vzw] vergelijkbare regels inzake belangenconflicten bestaan. Evenmin is de Commissie bevoegd om zich over de inhoud ervan uit te spreken, zij kan er alleen op wijzen dat het zinvol zou zijn mochten die regels er zijn.

In uitvoering van artikel 20, § 3, tweede lid, van de wet van 6 januari 2014, dienen we u nog te vragen of u ermee instemt het advies anoniem bekend te maken op de website van de Commissie.

Met de meeste hoogachting,

Luc Willems
Voorzitter

Françoise Tulkens
Ondervoorzitster